

Data sporządzenia: 07.10.2008r.

Wydanie: 1

KARTA CHARAKTERYSTYKI PREPARATU NIEBEZPIECZNEGO

wg rozp. MZ z dnia 13 Listopada 2007r (Dz.U. Nr 215, poz. 1587) zgodna z załącznikiem II rozporządzenia WE nr 907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006r. (REACH)

1. IDENTYFIKACJA PREPARATU. IDENTYFIKACJA PRODUCENTA / DYSTRYBUTORA

NAZWA PRODUKTU	S/LINE OPTIMA LT CY
KOD PRODUKTU	OPLC
ZASTOSOWANIE	Farba drukarska / produkt pokrewny
PRODUCENT	SUN CHEMICAL SCREEN. Norton Hill Midsomer Norton Bath Somerset BA3 4RT United Kingdom Tel: +44 1689 894000
DYSTRYBUTOR	Sun Chemical Sp. z o.o. 05-270 Marki k/Warszawy ul. Okólna 46 A Tel.: (0 22) 76 15 100 Fax: (0 22) 76 15 101 Tel. alarmowy (0 22) 771 49 48 e-mail: laboratorium@sunchemical.com.pl

Ogólnopolskie tel. alarmowe: Policja 997,

Straż Pożarna 998,

SOS tel. kom. 112

2. IDENTYFIKACJA ZAGROZEŃ SKŁAD I INFORMACJA O SKŁADNIKACH**KLASYFIKACJA PRODUKTU**

Zgodnie z obowiązującymi przepisami (patrz p.15), produkt jest zaklasyfikowany jako niebezpieczny ze względu na właściwości szkodliwe:

Xn – Szkodliwy;

z przypisanymi zwrotem:

R20/21 – Działa szkodliwie przez drogi oddechowe i w kontakcie ze skórą.

3. SKŁAD I INFORMACJA O SKŁADNIKACH**składniki niebezpieczne**

Nazwa	% wag.	Numer CAS	Numer WE (EINECS)	Numer indeksowy	Symbole zagrożenia	Zwroty zagrożenia
Octan Butyloglikolu	40-70	112-07-2	203-933-3	607-038-00-2	Xn	R20-21
Gama-butyrolakton	10-25	96-48-0	202-509-5	-	Xn	R22

Znaczenie w/w symboli i zwrotów zagrożenia:

Xn – Szkodliwy

R20 – Działa szkodliwie przez drogi oddechowe;

R21 – Działa szkodliwie w kontakcie ze skórą; R36 - Działa drażniąco na oczy;

---

4. PIERWSZA POMOC

ZALECENIA OGÓLNE

W przypadku jakiegokolwiek wątpliwości lub wystąpienia i utrzymywania się objawów skonsultować się z lekarzem. NIE wywoływać wymiotów i NIE podawać niczego doustnie osobie nieprzytomnej. Pokazać kartę charakterystyki lub opakowanie wykwalifikowanemu personelowi medycznemu udzielającemu pomocy.

SKUTKI NARAŻENIA (patrz p.11)

WDYCHANIE

Poszkodowanego usunąć z miejsca narażenia na świeże powietrze. W przypadku zaburzeń oddychania zapewnić pomoc lekarską.

ZANIECZYSZCZENIE OCZU

Usunąć soczewki kontaktowe. Zanieczyszczone oczy natychmiast płukać ciągłym strumieniem letniej wody przez 10 - 15 minut. Podczas płukania trzymać powieki szeroko rozwarte i poruszać gałką oczną. Nie stosować zbyt silnego strumienia wody aby nie uszkodzić rogówki. W przypadku utrzymujących się dolegliwości skonsultować się z lekarzem okulistą. Nie stosować rozcieńczalników.

ZANIECZYSZCZENIE SKÓRY

Natychmiast zdjąć zanieczyszczoną odzież. Zanieczyszczoną skórę dokładnie umyć bieżącą wodą z mydłem, a następnie dokładnie spłukać wodą; jeśli jest potrzeba zastosować krem czyszczący.

POŁKNIECIE

W razie przypadkowego połknięcia natychmiast zapewnić pomoc lekarską. NIE prowokować wymiotów. Zapewnić poszkodowanemu spokój.

---

5. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU POŻARU

ŚRODKI GAŚNICZE

Właściwe: Piana odporna na alkohol, dwutlenek węgla, proszek gaśniczy, rozproszone prądy wody.

Niewłaściwe ze względów bezpieczeństwa: Zwarte prądy wody.

SZCZEGÓLNE ZAGROŻENIA STWARZANE PRZEZ PRODUKT, PRODUKTY SPALANIA, POWSTAJĄCE GAZY

Produkt łatwopalny. Zamknięte pojemniki narażone na działanie ognia lub wysokiej temperatury mogą eksplodować na skutek wzrostu ciśnienia wewnątrz nich.

W środowisku pożaru powstaje czarny, gęsty dym zawierający tlenki węgla, tlenki azotu. Unikać wdychania produktów spalania, mogą stwarzać zagrożenie dla zdrowia.

SPRZĘT OCHRONNY DLA OSÓB BIORĄCYCH UDZIAŁ W AKCJI GAŚNICZEJ

Aparat oddechowy z niezależnym dopływem powietrza, ubranie ochronne.

DODATKOWE INFORMACJE

Usunąć z obszaru zagrożenia osoby nie biorące udziału w akcji gaśniczej.

Zamknięte pojemniki narażone na działanie ognia lub wysokiej temperatury chłodzić rozproszonymi prądami wody.

Nie dopuścić do przedostania się ścieków po gaszeniu pożaru do kanalizacji i zbiorników wodnych.

Powstałe ścieki i pozostałości po pożarze usuwać zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Zapewnić dostępność karty charakterystyki gaszącym pożar.

---

6. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU NIEZAMIERZONEGO UWOLNIENIA DO ŚRODOWISKA

INDYWIDUALNE ŚRODKI OSTROŻNOŚCI

Usunąć źródła zapłonu. Nie palić tytoniu. W przypadku uwolnienia w zamkniętym pomieszczeniu zapewnić skuteczną wentylację/wietrzenie.

Przestrzegać zasad bezpieczeństwa, stosować odzież i środki ochrony indywidualnej (patrz p.7 i 8).

ŚRODKI OSTROŻNOŚCI DOTYCZĄCE ŚRODOWISKA

Nie dopuścić do przedostania się produktu do studzienek ściekowych, wód i gleby. W przypadku uwolnienia dużych ilości produktu natychmiast powiadomić odpowiednie władze.

METODY OCZYSZCZANIA/USUWANIA

O ile to możliwe i bezpieczne zlikwidować lub ograniczyć wyciek (uszczelnić, uszkodzone opakowanie umieścić w opakowaniu awaryjnym). Uwolniony produkt absorbować obojętnym, niepalnym materiałem chłonnym (ziemia, piasek, ziemia okrzemkowa, itp.), zebrać do odpowiedniego pojemnika na odpady. Unieszkodliwiać zgodnie z obowiązującymi przepisami (patrz p.13).

UWAGA: Nie stosować trocin lub innych palnych materiałów do absorbowania produktu. Zanieczyszczoną powierzchnię oczyścić detergentem. Nie stosować rozpuszczalników.

7. POSTĘPOWANIE Z PREPARATEM I JEGO MAGAZYNOWANIE

Podczas stosowania i przechowywania produktu przestrzegać ogólnie obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy (patrz p.15).

Stosować zgodnie z przeznaczeniem, przestrzegać zaleceń zawartych w instrukcji producenta oraz stanowiskowych procedur postępowania.

POSTĘPOWANIE

Produkt stosować wyłącznie w miejscu gdzie nie używa się nieosłoniętego światła i wyeliminowano wszelkie inne źródła zapłonu (ciepło, iskra, otwarty płomień). Nieużywane pojemniki trzymać szczelnie zamknięte. Zapobiegać gromadzeniu się ładunków elektrostatycznych.

Unikać zanieczyszczenia skóry i oczu. Nie wdychać par i rozpylonej mgły. Zapewnić skuteczną wentylację/wietrzenie. Zapewnić łatwy dostęp do sprzętu awaryjnego (na wypadek pożaru, rozlania, wycieku itp.).

Przestrzegać zasad higieny osobistej i stosować odpowiednie ochrony osobiste (patrz p. 8).

ZALECENIA DOTYCZĄCE WENTYLACJI

Zapewnić skuteczną wentylację. Wentylacja ogólna i/lub miejscowy wyciąg są zalecane w celu utrzymania stężeń czynników szkodliwych w powietrzu poniżej ustalonych wartości dopuszczalnych stężeń. Miejscowy wyciąg jest preferowany, ponieważ umożliwia kontrolę emisji u źródła i zapobiega rozprzestrzenianiu się na cały obszar pracy.

MAGAZYNOWANIE

Przestrzegać środków ostrożności podanych na oznakowaniu. Zabezpieczyć przed dostępem osób nieupoważnionych.

Przechowywać w oznakowanych, szczelnie zamkniętych pojemnikach w chłodnym, suchym, dobrze wentylowanym miejscu. Przechowywać z dala od źródeł ciepła, źródeł zapłonu. Chronić przed bezpośrednim działaniem promieni słonecznych. Nie palić tytoniu.

8. KONTROLA NARAŻENIA I ŚRODKI OCHRONY INDYWIDUALNEJ

ZALECENIA W ZAKRESIE ŚRODKÓW TECHNICZNYCH

Instalacja elektryczna w wykonaniu przeciwwybuchowym. Odnośnie zaleceń dot. wentylacji patrz p.7. W przypadku gdy wentylacja nie jest wystarczająca do utrzymania stężenia par poniżej dopuszczalnych wartości stosować ochrony indywidualne.

PARAMETRY KONTROLI NARAŻENIA

(rozp. MPiPS z dnia 29 listopada 2002r., Dz.U. Nr 217, poz.1833 z późn. zmianami)

OCTAN BUTYLOGLIKOLU [CAS: 112-07-2]

- wartości dopuszczalnych stężeń NDS: 100 mg/m³; NDSh 300 mg/m³ NDSP: nieustalone

ZALECENIA HIGIENICZNE

Unikać wdychania par. Unikać kontaktu produktu ze skórą, oczami. Nie jeść, nie pić, nie palić tytoniu podczas pracy. Natychmiast zdjąć zanieczyszczoną, nasiąkniętą odzież i usunąć w bezpieczne miejsce z dala od źródeł ciepła i źródeł zapłonu; uprać przed ponownym użyciem. Każdorazowo po przerwaniu lub zakończeniu pracy, przed jedzeniem, piciem, paleniem lub korzystaniem z toalety myć ręce wodą z mydłem.

ŚRODKI OCHRONY INDYWIDUALNEJ

Konieczność zastosowania i dobór odpowiednich środków ochrony indywidualnej powinny uwzględniać rodzaj zagrożenia stwarzanego przez produkt, warunków w miejscu pracy oraz sposób postępowania z produktem. Stosowane środki ochrony indywidualnej powinny spełniać wymagania

określone w normach i przepisach.

Dróg oddechowych

W przypadku niedostatecznej wentylacji lub narażenia na stężenia przekraczające dopuszczalne wartości stosować zatwierdzony respirator.

Ochrony dróg oddechowych powinny spełniać wymagania PN EN 14387:2006, PN-EN 143: 2004 i PN-EN 14387:2006.

Rąk

W przypadku możliwości kontaktu ze skórą, np. podczas czynności oczyszczania stosować rękawice ochronne, spełniające wymagania PN-EN 374-1, 2, 3:2005.

Zarówno dla krótkotrwałego kontaktu (np. ochrona przed zachlapaniem), jak i dla długotrwałego kontaktu (np. przy czyszczeniu) ze składnikami farby i środkami czyszczącymi zalecane jest stosowanie rękawic. Zaleca się opracować program ochrony rąk dostosowujący potrzeby do lokalnych warunków.

Stosować rękawice tylko renomowanych producentów. Jeśli wystąpią jakiegokolwiek oznaki zużycia rękawic, ich przedziurawienie, rozerwanie lub zmiany w wyglądzie (kolorze, elastyczności, kształcie) należy je natychmiast zmienić.

Po pracy zaleca się stosowanie kremów nawilżających.

Oczu

Stosować ochrony oczu (np. gogle) chroniące przed rozpryskami cieczy, szczególnie podczas operacji czyszczenia i dozowania. Ochrony oczu powinny spełniać wymagania PN-EN 166:2005.

Zalecane wyposażenie miejsca pracy w wodny natrysk do płukania oczu.

Skóry

Ubranie robocze. Ochrony skóry powinny spełniać wymagania PN-EN ISO 20345:2007; PN-EN ISO 20345:2007/AC:2007

9. WŁAŚCIWOŚCI FIZYKOCHEMICZNE

Postać	: Ciekła
Kolor	: Niebieski
Temperatura wrzenia	: 192 °C
Temperatura zapłonu	: 75°C
Temperatura samozapłonu	: Brak danych
Granica wybuchowości (dolna)	: 0,9%
(górną)	: 8,4%
Rozpuszczalność w wodzie	: Brak danych

10. STABILNOŚĆ I REAKTYWNOŚĆ

STABILNOŚĆ

W normalnych warunkach stosowania i przechowywania (patrz p.7) produkt stabilny.

WARUNKI, KTÓRYCH NALEŻY UNIKAĆ

Działanie ciepła, źródła zapłonu, utleniaczy.

MATERIAŁY, KTÓRYCH NALEŻY UNIKAĆ

Silne utleniacze, silne kwasy, silne alkalia.

NIEBEZPIECZNE PRODUKTY ROZKŁADU

CO, CO₂, tlenki azotu. Niebezpieczne produkty spalania patrz p.5.

11. INFORMACJE TOKSYKOLOGICZNE

INFORMACJE OGÓLNE

Zgodnie z obowiązującymi przepisami (patrz p.15), na podstawie metody obliczeniowej opartej na zawartości składników niebezpiecznych, produkt jest zaklasyfikowany jako szkodliwy dla zdrowia.

SKUTKI NARAŻENIA

Wdychanie	Narażenie na działanie par rozpuszczalników może powodować podrażnienie błon śluzowych i dróg oddechowych, bóle i zawroty głowy, zmęczenie, osłabienie mięśniowe, senność i, w ciężkich przypadkach, utratę przytomności. Nadmierne narażenie na działanie par rozpuszczalników (patrz p.8 odnośnie wartości dopuszczalnych stężeń) może powodować negatywne skutki dla zdrowia, takie jak: podrażnienie błon śluzowych oczu i dróg oddechowych, zaburzenia ze strony ośrodkowego układu nerwowego, nerek i wątroby. Objawami narażenia są: bóle i zawroty głowy, zmęczenie, osłabienie mięśniowe, senność; w ciężkich przypadkach utrata przytomności.
Kontakt ze skórą	Długotrwały lub częsty kontakt z produktem może powodować odłuszczenie skóry i w rezultacie niealergiczne kontaktowe zapalenie skóry, a także wchłanianie przez skórę. W wyniku wchłaniania rozpuszczalników przez skórę może wystąpić szkodliwy efekt dla krwi.
Kontakt z oczami	Pryśnięcie cieczy do oka może powodować podrażnienie oczu.

TOKSYCZNOŚĆ OSTRA składników produktu

Gama-butyrolakton	LD ₅₀ doustne, szczur	1582 mg/kg
	LD ₅₀ przez skórę, świnka morska	<5650 mg/kg
	LC ₅₀ inhalacyjne, szczur	5,1mg/dm ³ /4h

12. INFORMACJE EKOLOGICZNE**INFORMACJE OGÓLNE**

Zgodnie z obowiązującymi przepisami (patrz p.15), na podstawie zawartości składników niebezpiecznych, produkt nie jest zaklasyfikowany jako niebezpieczny dla środowiska.

Biodegradowalność:

- butyrolakton: praktycznie nie odparowuje z wody do powietrza; biodegradowalny w środowisku wodnym i glebowym; biodegradacja przez osad czynny w warunkach aerobowych – ok. 50 % po 14 dniach; fotoliza w atmosferze – t_{1/2} = 6,7 dni;

Nie dopuścić do przedostania się produktu do kanalizacji, wód powierzchniowych lub gruntowych i gleby.

EKOTOKSYCZNOŚĆ składników produktu

Gama-butyrolakton	ryby	LC ₅₀ (96h) 220-460 mg/l
	algi	LC ₅₀ (72h) 360 mg/l
	rozwielitki	EC ₅₀ (48h) >500 mg/l

DOPUSZCZALNE ZANIECZYSZCZENIE ŚRODOWISKA

Przestrzegać dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi (*rozp. MŚ z dnia 8 lipca 2004r., Dz.U. Nr 168, poz. 1763*), dopuszczalnych wartości wskaźników jakości wód powierzchniowych (*rozp. MŚ z dnia 11 lutego 2004r., Dz.U. Nr 32, poz. 284*).

13. POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI

Nie usuwać do kanalizacji wód powierzchniowych i gruntowych. Nie składować na wysypiskach komunalnych.

KLASYFIKACJA ODPADÓW

08 03 12 Odpady farb drukarskich zawierające substancje niebezpieczne (*rozp. MŚ z dnia 27 września w sprawie katalogu odpadów 2001r., Dz.U. Nr 112, poz. 1206*)

POSTĘPOWANIE Z ODPADOWYM PRODUKTEM

Odzysk lub unieszkodliwienie odpadowego produktu przeprowadzać zgodnie z obowiązującymi przepisami (*Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach, Dz.U. Nr 62, poz. 628 wraz z późniejszymi zmianami*). Sposób unieszkodliwiania odpadów uzgodnić z właściwym terenowo Wydziałem Ochrony Środowiska.

POSTĘPOWANIE Z ODPADOWYMI OPAKOWANIAM

Data sporządzenia: 07.10.2008r.

Wydanie: 1

Odzysk (recykling) lub unieszkodliwianie odpadów opakowaniowych przeprowadzać zgodnie z obowiązującymi przepisami (*Ustawa z dnia 11 maja 2001r. Dz.U. Nr 63, poz. 638 wraz z późniejszymi zmianami*).

UWAGA: Tylko opakowania całkowicie opróżnione mogą być przeznaczone do recyklingu!

Unieszkodliwianie odpadów należy przeprowadzać w profesjonalnych, uprawnionych spalarniach lub zakładach uzdatniania/unieszkodliwiania odpadów.

14. INFORMACJE O TRANSPORCIE

KLASYFIKACJA Produkt nie jest zaklasyfikowany jako materiał niebezpieczny w rozumieniu krajowych i międzynarodowych przepisów transportowych lądowych (RID, ADR), morskich (IMDG) i powietrznych (IATA).

15. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEPISÓW PRAWNYCH

OZNAKOWANIE OPAKOWAŃ

Znaki ostrzegawcze:

(XN) SZKODLIWY

Zawiera: Octan Butyloglikolu [Nr indeksowy: 607- 038-00-2]

Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia (R):

R20/21 – Działa szkodliwie przez drogi oddechowe i w kontakcie ze skórą.

Zwroty określające warunki bezpiecznego stosowania (S):

S36/37 Nosić odpowiednią odzież ochronną i odpowiednie rękawice ochronne.

PRZEPISY PRAWNE

(Patrz także p-ty: 8, 12 i 13)

Ustawa z dnia 11 stycznia 2001r. o substancjach i preparatach chemicznych (*Dz.U. Nr 11, poz. 84, Dz.U. Nr 100, poz. 1085, Dz.U. Nr 123, poz. 1350 i Dz.U. Nr 125, poz. 1367; z 2002r. Dz.U. Nr 135, poz. 1145 i Nr 142, poz. 1187; z 2003r. Dz.U. Nr 189, poz. 1852; z 2004r. Dz.U. Nr 96, poz. 959 i Dz.U. Nr 121, poz. 1263; z 2005r. Dz.U. Nr 179, poz. 1485*)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 września 2005r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (*Dz.U. Nr 201, poz. 1674*)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 4 września 2007r. Zmieniające rozporządzenie w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych (*Dz.U. Nr 17, poz. 11222; z 2007r*)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003r. w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych (*Dz.U. Nr 173, poz. 1679; z 2004r. Dz.U. Nr 260, poz. 2595*)

Obwieszczenie Ministra Gospodarki, Pracy i polityki Społecznej z dnia 28 sierpnia 2003r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (*Dz.U. Nr 169, poz. 1650*)

Rozporządzenia MGPIPS z dnia 31 marca 2003 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla środków ochrony indywidualnej (*Dz.U. Nr 80, poz. 725*).

16. INNE INFORMACJE

Karta charakterystyki opracowana na podstawie karty MSDS producenta wersja z 17.07.2008r, posiadanej wiedzy oraz aktualnie obowiązujących przepisów.

Dane zawarte w Karcie należy traktować wyłącznie jako pomoc dla bezpiecznego postępowania w transporcie, dystrybucji, stosowaniu i przechowywaniu. Karta charakterystyki nie jest świadectwem jakości produktu.

Środki ostrożności i bezpieczeństwa oraz porady w zakresie ochrony środowiska zawarte w tej karcie nie muszą być odpowiednie dla indywidualnych zastosowań lub sytuacji. Żadna informacja zawarta w tej karcie nie może być interpretowana jako pozwolenie, rekomendacja czy upoważnienie.

Użytkownik produktu jest zobowiązany do przestrzegania wszystkich obowiązujących norm i przepisów, a także ponosi odpowiedzialność wynikającą z niewłaściwego wykorzystania informacji zawartych w Karcie lub niezgodnego z przeznaczeniem zastosowania produktu.